

Wirren Woimaa konsertti: Juonto ja takakannen teksti

Siionin sointuja

vuosisatojen saatossa. Janne Nietula, trumpetti, flyygelitorvi ja laulu, Kristiina Nietula, laulu, Sanna Vuolteenaho, laulu ja kantele, Eeva Korhonen, urut, Esko Jaatinen, juonto

Esko Jaatinen: *Oi juhlaa alkanutta...Nyt kyselemme, missä ovat musiikin lähteet, mistä musiikki tulee. Maan mullastako (Juontaja kääntelee suurennettua kannen kuvaa), - vai sfäärien harmoniasta, kaukaa takaa vai edestämme Tuonilmaisista.*

Ne pulppusivat purojen solinoissa ja humisevien harjujen lehvistöissä ennen meitä. Tässä Luomakunnan messussa liturgina livertää yhä satakieli. Siinä on kaikua dinosaurusten soidinhuudoista vuosimiljoonien takaa. Kun flyygelitorvi kajahtaa, voimme kuvitella brontosauruksen huhuilevan lajitoveriaan. Lähdemme tälle matkalle musiikin alkulähteiltä. Mutta tiedättekö, miksi Satakieli pitää tauon livartelynsä jälkeen? – Se katselee varpaitaan.

Improvisaatio, Alkulähteellä
Kalevalainen sävel, Maria-aiheinen

Sanna Vuolteenaho

Esko Jaatinen: *Milloin laulu muuttui veisuuksi?*

Silloin, kun luomakunta alkoi huokailla odottaen Jumalan lasten ilmestymistä. Silloin loitsu muuttui rukoukseksi. Kun Hyvä Paimen alkoi vastailla yksinäisen psalmlaulajan huhuiluihin ja asettui hyräilemään hänen rinnallaan passiodraamaa. Kun

kaikulaulussa soinnahtaa aleneva kvintti: Nyt ylös sieluni tai kvintti ylenevänä: Oi kuinka ihana / On huonees Jumala. Kun katedraalien Kyrie eleison soi ihmisen äänellä - Vox humanan äänikerroilla. Näin ylistetään Mariaa gregoriaanisessa hymnissä 1400 – luvun birgittalaisluostarissa Naantalissa: Oi kukoistava ruusu, Herramme ylväs äiti / Oi viiniköynnös, kirkkaampi aamuruskoo.

Psalmi kulkeutuvat gregorianiikkaan. O florens rosa. Responsorio
Birgittalainen 1400 luku Sanna Vuolteenaho

Esko Jaatinen: Näin ylistettiin katedraalien holvistoissa äiti Mariaa. Luterilaisen kristikansan hovimuusikko J.S. Bach alkoi puolestaan varioida urkufantasioissaan ja koraalialkusoitoissa virsien perusmelodioita. Tämä taito ilmeni myös herännäisyyden alkujuurilla kansanveisuun toisintoina. Silloin alkoi hymistä myös savupirttien hämärässä hiljaisen vähemmistön protestilaulu. Siirrymme nyt barokin kautta vanhaan virsikirjaan. Siellä pieni lisäys. Bachin urkukoraalin Christus lag in Todesband. sovitukseseen. Se ei ole tänään Esko Grundströmin kuten ohjelmalehtiseen on merkitty. Viimeisenä 1701 virsikirjasta kuulemme Janne Nietulan soittamana virren Jumal taivaasta. Mainitsen, että Janne Nietulan levytys Herra korkiasti kiitetty on saanut aikanaan Huvudstadsbladetin musiikkitoimittajien valitsemana valtakunnallisen ykkössijan. Solistiemme kolmannessa osiossa siirrymme Siionin virsiin tämän päivän tuotteilla.

Esko Jaatinen: Miten arvelet Kyrien kuuluvan luomakunnan messussa. Siinä huudellaan luomakunnan herralle: Ihminen oi ihminen armahda meitä. Tämä huuto kaikuu raiskatuilta hakkuuaukioilta ja Tuhanten vetten partahilta, jotka roskittuvat toisenlaisten festareiden jäljiltä.

Miltä mahtavat kuulostaa taivaalliset menot ja Enkelien messu Luomakunnan liturgian ja kristikansan messujen jälkeen.

- Se on salaisuus siihen saakka, kunnes kaikki kyyneleet pyyhittää. Ei enää Kyrieta - vain Gloriaa ja Hallelujaa. Nyt jaetaan Panis Angelicus pyhien näkyvässä yhteydessä. Kun äänellä paremmalla kiitetään Karitsaa.
- Yhdymme opettelemaan näitä säveliä ja sanoja veisaamalla Siionin virren 146b Nyt kiitos karitsalle, seuraveisuun tapaan.

Takakannen teksti

Luterilaisen kristikunnan kauneimpia helmiä on laulava kirkkokansa. Meitä elähdyttää Martti Lutherin löytö, ristin teologia. Jumala rakastaa kohteensa kauniiksi. Voimme ymmärtää tämän rakkauden ulottuvan myös omia virsiään veisaaviin pienryhmiin.

- Nämä näköalat avautuivat Lutherille psalmiluentojen aikaan. Paimenpsalmista hän lausui näin: Kun Jumala haluaa meidän voittavan, hän istuttaa meidät pöytään. Me saamme voiton vaiti olemalla, syöden, juoden, veisaten ja kiittäen.: ”Sinä valmistat minulle pöydän minun vihollisteni silmien eteen”, Ps 23. Kun laulettiin psalmeja, ymmärrettiin Hyvän Paimenen tarkoittavan Jeesusta.
- Psalmit olivat syntyessään hiljaisen vähemmistön protestilauluja. Tänäkin päivänä kolmen uskonnon äidit laskevat lapsensa illan rauhaan ja yön lepoon psalmirukouksia tapaillen. ***Kun kulttuurit rouhivat toisiaan kuin mannerlaatat, versoo raunioilla toivon pieniä kukkasia.***
- Paavali kehotti mm efesolaisia laulamaan psalmeja. Niissä koettiin Kristuksen Hengen lohdutus. Evankeliumeja ei ollut vielä kirjallisessa käytössä laajemmin. Niiden virkaa ajoivat psalmilaulut. Ne olivat kulkeutuneet halki vuosituhanten Saulin ja Daavidinkin takaa joka kodin arkikäyttöön. Kun Vapahtajamme ummistaa silmänsä kuolon uneen, hän tapailee Maria – äidin opettamaa iltarukousta: Sinun käsiisi....
- Kuljetamme teitä näistä löydöistä kahteen suuntaan, musiikin alkulähteille ja uuden virren säveliin.

Esko Jaatinen